

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN THẾ BÌNH

**NGUỒN VỐN CHO PHÁT TRIỂN DOANH
NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN
THÀNH PHỐ CẦN THƠ**

LUẬN ÁN TIẾN SỸ KINH TẾ

TP.HỒ CHÍ MINH NĂM 2013

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN THẾ BÌNH

**NGUỒN VỐN CHO PHÁT TRIỂN DOANH
NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN
THÀNH PHỐ CẦN THƠ**

LUẬN ÁN TIẾN SỸ KINH TẾ

Chuyên ngành: Tài chính - Ngân hàng

Mã số: 62.34.02.01

Người hướng dẫn khoa học 1: PGS.TS. Đoàn Thành Hà

Người hướng dẫn khoa học 2: TS. Ngô Gia Lưu

TP.HỒ CHÍ MINH NĂM 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tác giả luận án có lời cam đoan danh dự về công trình nghiên cứu khoa học này là của mình, như sau:

Tôi tên là: Nguyễn Thế Bính

Sinh ngày 30 tháng 1 năm 1969

Quê quán: Nghệ An

Hiện công tác tại: Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh,

Là nghiên cứu sinh khóa 15, Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM

Đề tài: Nguồn vốn cho phát triển các doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Cần Thơ

Người hướng dẫn khoa học 1: PGS.,TS. Đoàn Thanh Hà

Người hướng dẫn khoa học 2: TS. Ngô Gia Lư

Luận án được thực hiện tại Trường Đại học Ngân hàng TP. HCM.

Đề tài này là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu có tính độc lập riêng, các dữ liệu trong nghiên cứu trung thực và được chú thích nguồn gốc rõ ràng, minh bạch và chưa được công bố toàn bộ nội dung này bất kỳ ở đâu.

Tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm về lời cam đoan danh dự của tôi.

TP. Hồ Chí Minh, ngày 1 tháng 8 năm 2013

Tác giả

Nguyễn Thế Bính

BẢNG DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

CHỮ VIẾT TẮT	NGHĨA TIẾNG VIỆT	NGHĨA TIẾNG NƯỚC NGOÀI
CN-XD	Công nghiệp – Xây dựng	
CP	Chính phủ	
TCTD	Tổ chức tín dụng	
CTTC	Cho thuê tài chính	
CVHTLS	Cho vay hỗ trợ lãi suất	
DN	Doanh nghiệp	
DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa	
ĐVT	Đơn vị tính	
ĐTMH	Đầu tư mạo hiểm	
ĐBSCL	Đồng bằng sông Cửu Long	
KTNN	Kinh tế Nhà nước	
GTGT	Giá trị gia tăng	
KTTN	Kinh tế tư nhân	
NHTM	Ngân hàng thương mại	
NHTMNN	Ngân hàng thương mại Nhà nước	
NHTMCP	Ngân hàng thương mại cổ phần	
NSNN	Ngân sách Nhà nước	
SXKD	Sản xuất kinh doanh	
TCTD	Tổ chức tín dụng	
TCTC	Tổ chức tài chính	

TNHH	Trách nhiệm hữu hạn	
TM-DV	Thương mại – dịch vụ	
TTCK	Thị trường chứng khoán	
TP	Thành phố	
UBND	Ủy ban nhân dân	
XTTM	Xúc tiến thương mại	
VCCI	Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam	Vietnam Chamber of Commerce and Industry
VINASME	Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam	Vietnam Association of Small and Medium Enterprises
ADB	Ngân hàng phát triển châu Á	Asian Development Bank
CIC	Trung tâm thông tin tín dụng	Credit Information Center
EU	Liên minh châu Âu	European Union
FDI	Vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài	Foreign Direct Investment
IMF	Quỹ tiền tệ quốc tế	International Monetary Fund
JBIC	Ngân hàng Hợp tác quốc tế Nhật Bản	Japan Bank for International Cooperation
ODA	Hỗ trợ phát triển chính thức	Official Development Assistance
SMEDF	Quỹ phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa	Small&Medium Enterprise Development Fund
SBA	Cục Quản lý kinh doanh nhỏ Hoa Kỳ	Small Business Administration
WIPO	Tổ chức sở hữu trí tuệ thế giới	World Intellectual Property Organization

WB	Ngân hàng thế giới	World Bank
WTO	Tổ chức Thương mại Thế giới	World Trade Organization

DANH MỤC BẢNG

SỐ BẢNG	TÊN BẢNG	TRANG
Bảng 1.1	Tiêu chí xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa của Nhật Bản	4
Bảng 1.2	Tiêu chuẩn phân định doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Việt Nam	8
Bảng 2.1	Một số chỉ tiêu kinh tế xã hội thành phố Cần Thơ	48
Bảng 2.2	Thu chi ngân sách giai đoạn 2008 – 2012	49
Bảng 2.3	Vốn đầu tư phát triển trên địa bàn	50
Bảng 2.4	Vốn đầu tư phát triển do địa phương quản lý	50
Bảng 2.5	Huy động vốn và dư nợ cho vay của các tổ chức tín dụng	51
Bảng 2.6	Một số chỉ tiêu về doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Cần Thơ	55
Bảng 2.7	Doanh nghiệp nhỏ và vừa khu vực Nhà nước	56
Bảng 2.8	Doanh nghiệp nhỏ và vừa khu vực ngoài Nhà nước	56
Bảng 2.9	Doanh nghiệp nhỏ và vừa khu vực có vốn đầu tư nước ngoài	57
Bảng 2.10	Doanh nghiệp nhỏ và vừa theo ngành kinh tế	58
Bảng 2.11	Đóng góp của hệ thống doanh nghiệp nhỏ và vừa	65
Bảng 2.12	Các chỉ tiêu về nguồn vốn của các doanh nghiệp nhỏ và vừa	67
Bảng 2.13	Quy mô nguồn vốn của các doanh nghiệp nhỏ và vừa	68
Bảng 2.14	Cơ cấu tài sản của các doanh nghiệp nhỏ và vừa	69
Bảng 2.15	Cơ cấu nguồn vốn của các doanh nghiệp nhỏ và vừa	69
Bảng 2.16	Tình trạng nguồn vốn	70
Bảng 2.17	Tình hình hoạt động của các tổ chức tín dụng	72
Bảng 2.18	Cơ cấu dư nợ của các tổ chức tín dụng	73
Bảng 2.19	Dư nợ cho vay doanh nghiệp nhỏ và vừa	73

Bảng 2.20	Hoạt động của các ngân hàng thương mại Nhà nước	74
Bảng 2.21	Hoạt động của các ngân hàng thương mại cổ phần	75
Bảng 2.22	Hệ thống các quỹ tín dụng nhân dân	76
Bảng 2.23	Vốn huy động qua ngân hàng thương mại	83
Bảng 2.24	Vốn huy động qua tổ chức tài chính phi ngân hàng	84
Bảng 2.25	Vốn huy động vốn qua bạn bè người thân	85
Bảng 2.26	Vốn huy động qua các nguồn khác	85
Bảng 2.27	Trở ngại khi tiếp cận vốn vay	90
Bảng 2.28	Lãi suất bình quân của khoản vay phải trả	92

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

SỐ BIỂU ĐỒ	TÊN BIỂU ĐỒ	TRANG
Biểu đồ 2.1	Mức độ đáp ứng nhu cầu vốn	71
Biểu đồ 2.2	Nhu cầu thời hạn khoản vay	71
Biểu đồ 2.3	Tỷ trọng các nguồn huy động vốn	83
Biểu đồ 2.4	Tình hình tiếp cận các khoản vay ưu đãi	86

MỤC LỤC

Trang:

BẢNG DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	i
DANH MỤC BẢNG	iii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	iv
MỞ ĐẦU	viii
CHƯƠNG 1: LÝ LUẬN VỀ NGUỒN VỐN CỦA DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA.....	1
1.1 LÝ LUẬN VỀ DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA	1
1.1.1 Các tiêu chí phân định doanh nghiệp nhỏ và vừa	1
1.1.2 Những đặc điểm của loại hình doanh nghiệp nhỏ và vừa	9
1.1.3 Vai trò của hệ thống doanh nghiệp nhỏ và vừa	14
1.2 NGUỒN VỐN CỦA DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA	16
1.2.1 Vốn chủ sở hữu.	16
1.2.2 Các khoản nợ	21
1.2.3 Những nhân tố tác động đến nguồn vốn của các DNNVV	32
1.3 BÀI HỌC KINH NGHIỆM VỀ NGUỒN VỐN ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN THẾ GIỚI.....	36
1.3.1 Kinh nghiệm quốc tế về nguồn vốn đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	36
1.3.2 Bài học cho Việt Nam	42
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	44

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG NGUỒN VỐN VÀ TIẾP CẬN NGUỒN VỐN CỦA CÁC DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ CẦN THƠ	46
2.1 TỔNG QUAN VỀ TỰ NHIÊN, KINH TẾ, XÃ HỘI CỦA THÀNH PHỐ CẦN THƠ ẢNH HƯỞNG ĐẾN PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA	46
2.1.1 Điều kiện tự nhiên và kinh tế, xã hội	46
2.1.2 Những thuận lợi và khó khăn về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội ảnh hưởng đến phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa	51
2.2 TÌNH HÌNH HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ CẦN THƠ	54
2.2.1 Số lượng, quy mô	54
2.2.2 Cơ cấu, thành phần	55
2.2.3 Năng lực hoạt động.....	59
2.2.4 Những đóng góp cho kinh tế, xã hội thành phố Cần Thơ	64
2.2.5 Những tồn tại, hạn chế cơ bản.....	65
2.3 THỰC TRẠNG NGUỒN VỐN VÀ TIẾP CẬN VỐN CỦA CÁC DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN TP. CẦN THƠ	67
2.3.1 Thực trạng nguồn vốn.....	67
2.3.2 Thực trạng tiếp cận nguồn vốn.....	72
2.4 ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG NGUỒN VỐN VÀ TIẾP CẬN VỐN CỦA CÁC DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH	